8.10.2018

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
Alko Oy:n lausunto

HE 165/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun liitteen muuttamisesta

Alko Oy esittää lausuntonaan hallituksen esityksestä alkoholijuomaveron korottamiseksi seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia siten, että alkoholijuomien valmisteveroa korotettaisiin. Veronkorotus kohdistettaisiin kaikkiin juomaryhmiin, mutta kuitenkin siten, että viinin veronkorotus olisi muiden juomaryhmien veronkorotusta suurempi. Oluen valmisteveroa korotettaisiin 2,7 prosenttia, mietojen käymisteitse valmistettujen juomien, kuten siiderin valmisteveroa 2,1 prosenttia, viinin valmisteveroa 3,7 prosenttia, välituotteiden valmisteveroa 2,9 prosenttia ja etyylialkoholi-veroluokan valmisteveroa 2,0 prosenttia. Keskimäärin alkoholijuomien valmisteveron veronkorotus olisi noin 2,5 prosenttia.

Uusi alkoholilaki (1102/2017) tuli voimaan vuoden 2018 alussa. Alkoholilain myötä vahvemmat enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät alkoholijuomat tulivat vähittäismyyntiin noin 5000 kaupan, kioskin ja huoltamon myyntiinpisteeseen. Päivittäistavarakaupat voivat myydä alkoholia vuoden jokaisena päivänä kello 9-21. Alkon myymälät voivat olla auki arkisin klo 9-21, lauantaisin klo 9-18 sekä ovat kiinni sunnuntaisin ja juhlapyhinä. Vuoden 2018 alussa toteutettiin myös alkoholijuomaveron korotus, joka nosti hintoja heti vuoden alusta. Keskimäärin tuotteiden hinnat nousivat viisi prosenttia.

Alkoholin kulutus on laskenut Suomessa vuodesta 2011 lähtien, jolloin kokonaiskulutus oli 12,1 litraa sataprosenttista alkoholia 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti. Viime vuonna kokonaiskulutus oli 10,3 litraa eli kulutus väheni vuoteen 2016 verrattuna 4,4 prosenttia. Oluiden osuus kokonaiskulutuksesta oli 48 prosenttia. Vuonna 2017 myytiin olutta yhteensä 406,5 milj. litraa, josta päivittäistavarakaupan osuus on noin 84 prosenttia.

Valviran tammi-heinäkuun alkoholitilaston (liite 1) mukaan päivittäistavarakaupan kautta myytävän alkoholin myyntivolyymi 100-prosettisena alkoholina on noussut 5,8 prosenttia ja anniskelun 0,4 prosenttia, Alkon myynti on laskenut 4,8 prosenttia. Alkoholin kulutus 100-prosenttisena alkoholina on kasvanut 1,0 prosenttia. Päivittäistavarakaupan ja anniskelun luvut ovat sahanneet kuukausitasolla. Pt-kauppojen ja anniskelupaikkojen tilastot ilmoitetaan tukkumyynnin perusteella, kun Alkon tilasto on todellinen myynti. Tammi-heinäkuun alkoholitilaston perustella näyttää siltä, että alkoholin kokonaiskulutuksen lasku on pysähtymässä ja kääntymässä kasvuun. Alkoholilakimuutoksen vaikutuksia kokonaiskulutukseen on vielä liian aikaista arvioida

Pt-kaupan kautta myytiin tammi-heinäkuussa lonkeroa 27,3 milj. litraa, joka on noin 11 milj. litraa eli 67,4 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Alkossa myytiin vastaavasti 1,8 milj. litraa lonkeroa, joka on 1,6 milj. litraa eli 47,3 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Pt-kaupan kautta myytävän oluen litramyynti on laskenut noin prosentin (tänä vuonna 196 milj. litraa, 2017 noin 198 milj. litraa), mutta oluen myynnin väkevöitymisen vuoksi 100-prosenttisena alkoholina myynti on kasvanut 0,3 prosenttia (tänä vuonna 9,0 milj. litraa, 2017 yhteensä 8,98 milj. litraa).

Taulukko 1. Tilastoidun alkoholimyynnin kehitys (100-prosenttista alkoholia)

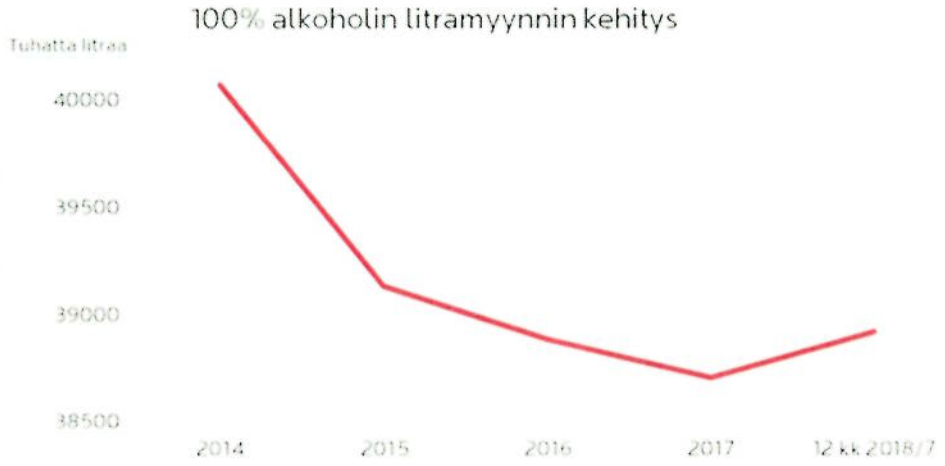

Lähde: Valvira

Taulukko 2. Alkoholin myynnin kehitys myyntikanavittain 100-prosenttisena alkoholina. Päivittäistavarakaupan myynti on kääntynyt kasvuun alkuvuonna 2018.

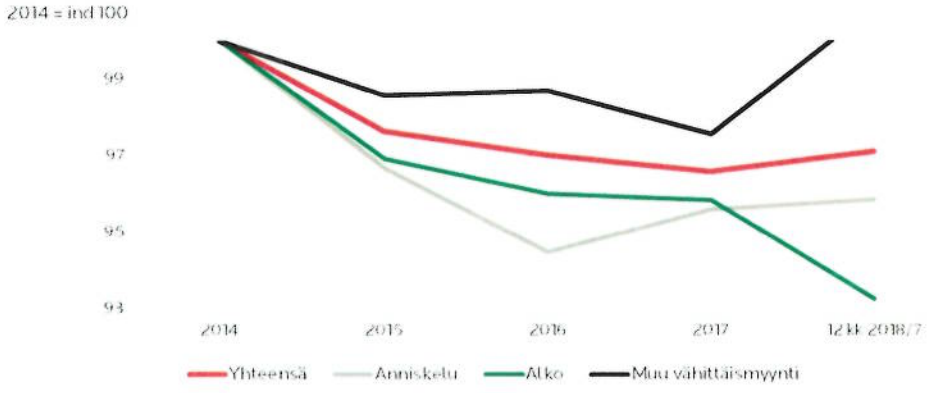

Lähde:Valvira

Matkustajatuonti väheni vuonna 2017 sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna 18,8 prosenttia edellisestä vuodesta. Tuonti on pysynyt myös vuonna 2018 alhaisemmalla tasolla. Matkustajatuonnin vähenemiseen vaikuttaa muun muassa Viron alkoholiveron korotukset.

Vuoden 2017 alussa Taloustutkimus Oy julkisti selvityksen, jonka mukaan päivittäistavarakaupat myyvät vahvempaa olutta merkittävästi halvemmalla kuin Alko. Hallituksen esityksessä todetaan, että Tilastokeskuksen mukaan päivittäistavarakaupassa myytävien tuotteiden hintojen lasku on ollut pientä.

Alkon hinnoittelu poikkeaa muun vähittäiskaupan hinnoittelusta, sillä tavarantoimittajat itse määrittävät tuotteidensa lopullisen myyntihinnan. Yhtiön hinnoittelu on läpinäkyvää, Alkon tuotteiden keskimääräinen myyntikate on 17,3 prosenttia. Toimintamalli on tasapuolinen kaikille toimittajille niiden koosta riippumatta. Alkossa ei ole käytössä tuotteiden tarjoushinnoittelua kuten muussa vähittäiskaupassa, jossa olutta ja muita juomia voidaan myydä tarjoustuotteena alle omakustannushinnan. Päivittäistavarakaupan tarjoustuotteita joita myydään alle omakustannushinnan, kompensoidaan ostoskorin muilla tuotteilla.

Alkoholinkulutusta ja siitä aiheutuvia haittoja on tutkimusten perusteella tehokkainta ehkäistä säätelemällä alkoholin saatavuutta (myyntipisteiden määrä ja aukioloajat) ja hintaa. Uusi alkoholilaki laajensi merkittävästi enintään 5,5 prosenttisten alkoholijuomien myyntiverkostoa. Alkuvuoden alkoholitilaston perusteella alkoholin kulutuksen pitkään jatkunut laskeva trendi on pysähtynyt ja on jopa kääntymässä nousuun. Alkoholiveron korotuksessa tulisi huomioida esitystä selkeämmin alkoholin saatavuus: päivittäistavarakaupalla on noin 5 000 myyntipistettä ja Alkolla on 358 myymälää. Alkon enimmäisaukioloaika on 3 450 tuntia ja pt-kaupan alkoholin enimmäismyyntiaika 4 380 tuntia vuodessa.

Alko ehdottaa, että veronkorotus toteutetaan kaikissa tuoteryhmissä euromääräisesti tasasuuruisena (+0,99 eur per ltr) suhteessa puhtaaseen alkoholiin. Tällöin viinin vero nousisi 3,2 prosenttia, oluen vero 2,8 prosenttia ja etyylialkoholituoteryhmien veroa 2,1 prosenttia.

Taulukko 3. Hallituksen esityksen ja Alkon esityksen mukaiset verotasot tuoteryhmittäin

Etyylialkoholipitoisuus tilavuusprosentteina	Tuoteryhmä	Veron määrä, nykytila	Hallituksen esitys	Alkon esitys
Olut				
— yli 0,5 mutta enintään 2,8	11.	8,80 senttiä senttilitralta etyylialkoholia	9,60	9,60
— yli 2,8	12.	35,55 senttiä senttilitralta etyylialkoholia	36,50	36,54
Viinit ja muut käymisteitse valmistetut alkoholijuomat				
— yli 1,2 mutta enintään 2,8	21.	24,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa	27,00	27,00
— yli 2,8 mutta enintään 5,5	22.	187,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa	191,00	191,00
— yli 5,5 mutta enintään 8	23.	268,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa	275,00	275,00
— yli 8 mutta enintään 15	24.	383,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa	397,00	395,30
Viinit				
— yli 15 mutta enintään 18	25.	383,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa	397,00	395,30
Välituotteet				
— yli 1,2 mutta enintään 15	31.	464,00 senttiä litralta valmista	478,00	476,30

		alkoholijuomaa		
– yli 15 mutta enintään 22	32.	718,00 senttiä litralta valmista alkoholijuomaa	738,00	735,50
Etyylialkoholi				
tullitariffin nimikkeeseen 2208 kuuluvat tuotteet:				
– yli 1,2 mutta enintään 2,8	41.	8,80 senttiä senttilitralta etyylialkoholia	9,60	9,60
– yli 2,8	45.	47,85 senttiä senttilitralta etyylialkoholia	48,80	48,84
Muut	46.	47,85 senttiä senttilitralta etyylialkoholia	48,80	48,84

Alko on viime vuosina tuottanut valtiolle noin 40 milj. euron jakokelpoisen voiton. Hallituksen esityksessä haetaan 30 milj. euron suuruista alkoholiverotuottoa, mutta samalla hallituksen esitys heikentää Alkon osingonmaksukykyä. Alkoholiveron tasakorotus kantaisi saman veromäärän tai jopa enemmän, samalla kun se vahvistaisi Alkon osinkotuottoa valtiolle.

Alkon esitys varmistaisi valtion tavoitteleman verokertymän noin 30 milj. euroa, koska siinä painottuu esitystä hieman enemmän laajassa jakelussa olevat miedot alkoholijuomat. Ehdotus on tasapuolinen kaikkien alkoholialan toimijoiden kesken, sillä korotus on tasasuuruinen kaikissa ryhmissä.

Kunnioittavasti,

Helsingissä 8. päivänä lokakuuta 2018

Alko Oy

Leena Laitinen
toimitusjohtaja

Anton Westermarck
talousjohtaja

Liite

Tammi-heinäkuun alkoholitilasto, lähde Valvira

Tammi-heinäkuu 2018 litrat												
Myyntitapa	Anniskelu			Vähittäismyynti			Vähittäismyynti			Yhteensä		
Myyjä				Alko			Muu					
Juomaryhmä	tuhatta litraa 201801 - 201807	tuhatta litraa 201701 - 201707	+/- %	tuhatta litraa 201801 - 201807	tuhatta litraa 201701 - 201707	+/- %	tuhatta litraa 201801 - 201807	tuhatta litraa 201701 - 201707	+/- %	tuhatta litraa 201801 - 201807	tuhatta litraa 201701 - 201707	+/- %
Long drink	4 965	4 624	*7,40 %*	1 784	3 388	*-47,30 %*	27 316	16 320	*67,40 %*	34 065	24 331	*40,00 %*
Miedot viinit	3 941	3 710	*6,20 %*	29 717	30 314	*-2,00 %*	479	253	*89,30 %*	34 136	34 278	*-0,40 %*
Olut	33 913	34 555	*-1,90 %*	3 265	4 612	*-29,20 %*	196 067	198 263	*-1,10 %*	233 245	237 429	*-1,80 %*
Siideri	3 648	3 773	*-3,30 %*	322	383	*-15,90 %*	14 334	15 842	*-9,50 %*	18 304	19 998	*-8,50 %*
Väkevät juomat	1 506	1 505	*0,10 %*	12 709	13 184	*-3,60 %*	-	-	-	14 215	14 689	*-3,20 %*
Yhteensä	**47 971**	**48 166**	***-0,40 %***	**47 797**	**51 881**	***-7,90 %***	**238 196**	**230 678**	***3,30 %***	**333 964**	**330 725**	***1,00 %***
Tammi-heinäkuu 100 % alkoholi												
Myyntitapa	Anniskelu			Vähittäismyynti			Vähittäismyynti			Yhteensä		
Myyjä				Alko			Muu					
Juomaryhmä	tuhatta litraa 201801 - 201807	tuhatta litraa 201701 - 201707	+/- %	tuhatta litraa 201801 - 201807	tuhatta litraa 201701 - 201707	+/- %	tuhatta litraa 201801 - 201807	tuhatta litraa 201701 - 201707	+/- %	tuhatta litraa 201801 - 201807	tuhatta litraa 201701 - 201707	+/- %
Long drink	266	247	*7,70 %*	106	194	*-45,40 %*	1 407	766	*83,70 %*	1 779	1 207	*47,40 %*
Miedot viinit	487	460	*5,90 %*	3 725	3 813	*-2,30 %*	28	16	*75,00 %*	4 240	4 289	*-1,10 %*
Olut	1 601	1 626	*-1,50 %*	209	285	*-26,70 %*	9 005	8 979	*0,30 %*	10 816	10 890	*-0,70 %*
Siideri	175	180	*-2,80 %*	22	26	*-15,40 %*	669	735	*-9,00 %*	866	941	*-8,00 %*
Väkevät juomat	511	513	*-0,40 %*	4 206	4 365	*-3,60 %*	-	-	-	4 717	4 878	*-3,30 %*
Yhteensä	**3 039**	**3 026**	***0,40 %***	**8 269**	**8 683**	***-4,80 %***	**11 110**	**10 496**	***5,80 %***	**22 418**	**22 205**	***1,00 %***